

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

เงินทุนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินทุนระยะยาวหรือถาวร ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนโครงการและกิจการที่สามารถเรียกทุนได้อย่างสม่ำเสมอในกรณีเช่นนี้ตลาดทุนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญคือ เป็นจุดศูนย์กลางที่รวบรวมผู้มีเงินทุนที่ต้องการลงทุนและผู้ต้องการเงินทุนเข้าด้วยกัน โดยวิธีการที่ผู้ต้องการเงินทุนออกหลักทรัพย์จำหน่ายแก่ผู้มีเงินทุน ซึ่งหลักทรัพย์ที่ออกจำหน่ายนั้นเปรียบเสมือนสัญญาการกู้ยืมระหว่างธุรกิจผู้ออกหลักทรัพย์และผู้มีเงินทุน การออกจำหน่ายหลักทรัพย์ในครั้งแรกเรียกว่าตลาดแรก (primary market) ซึ่งเป็นศูนย์กลางระดมเงินออมจากแหล่งที่มีเงินทุนเหลือใช้ไปสู่แหล่งที่ต้องการเงินทุนโดยตรง ทว่าการซื้อขายหุ้นในตลาดแรกนี้ย่อมจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรหากผู้ที่ซื้อหุ้นหรือหลักทรัพย์ของบริษัทนั้นๆ ไม่สามารถเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่ถืออยู่เป็นเงินสดได้ตามที่ต้องการ ดังนั้นจึงเกิดมีตลาดรอง (secondary market) คือเป็นตลาดที่ช่วยให้การซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดแรกน่าสนใจมากขึ้น โดยทำให้หลักทรัพย์เหล่านี้มีสภาพคล่อง (liquidity) และมีความสามารถในการเปลี่ยนมือ (marketability) สูงเพราะว่าบุคคลหรือสถาบันใดที่ซื้อหลักทรัพย์ออกใหม่ในตลาดแรกสามารถที่จะขายหลักทรัพย์เหล่านี้ได้ในตลาดรองตามราคาที่ถูกกำหนดขึ้นโดยอุปสงค์และอุปทานของตลาดในขณะนั้น

สำหรับในประเทศไทย ตลาดรองที่เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ออกจำหน่ายในตลาดแรกมาแล้วก็คือตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Securities Exchange of Thailand) ซึ่งเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2518 โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นทั้งตลาดหลักและตลาดรองของการระดมทุนที่สำคัญภายในประเทศนั้น การระดมทุนผ่านตลาดหลักทรัพย์ก็เริ่มมีบทบาทมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการระดมทุนของบริษัทจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น โดยมีหลักทรัพย์จดทะเบียนและรับอนุญาตเข้าซื้อขายเพียง 21 หลักทรัพย์ มีมูลค่าการซื้อขายประมาณ 1,600 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2518 และเพิ่มเป็น 289 หลักทรัพย์ มูลค่าการซื้อขาย 523,915.24 ล้านบาท ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2535 นอกจากนั้นบริษัทที่ยังไม่ได้เข้ามาจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก็เริ่มให้ความสนใจที่จะนำหลักทรัพย์ของบริษัทเข้ามาจดทะเบียนมากยิ่งขึ้น (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2535) การที่ตลาดหลักทรัพย์เริ่มมีความสำคัญในการเป็นแหล่งระดมทุนนี้เอง จึงได้รับความสนใจทั้งจากผู้ลงทุนที่ประสงค์เข้าถือหลัก

ทรัพย์เพื่อหวังผลตอบแทนจากการลงทุน และเจ้าของกิจการที่ต้องการหาเงินลงทุนในการขยายกิจการของตน

ในขณะที่แนวโน้มมูลค่าการซื้อขายมีสูงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นั้นก็จะมีบางช่วงที่ตลาดอยู่ในภาวะซบเซาหรือวิกฤต เช่นมีเหตุการณ์สำคัญเกิดขึ้นคือราคาน้ำมันและอัตราดอกเบี้ยมีแนวโน้มสูงขึ้น กอปรกับบริษัทราชาเงินทุนได้ประสบปัญหาขาดสภาพคล่องในการดำเนินงานจนต้องเลิกกิจการและในช่วงเวลานี้ประเทศไทยก็รู้จักกับคำว่า การครอบงำกิจการ (takeover) เนื่องจากบริษัทพี เอส เอ ได้เข้าครอบงำกิจการ 10 บริษัทในช่วงเวลานั้น ซึ่งต่อมากการครอบงำกิจการในประเทศก็ยังคงมีอยู่ประปรายซึ่งส่วนใหญ่จะมาจาก การแปลงหนี้ที่เสียของธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เป็นทุน และส่งผู้บริหารของธนาคารเข้าไปดูแล แต่การครอบงำกิจการในประเทศไทยเริ่มเห็นได้เด่นชัดในช่วงระหว่างปี 2534-2536 ซึ่งเป็นช่วงที่มีการปฏิบัติการครอบงำกิจการเกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์มากที่สุด โดยแบ่งตามหมวดธุรกิจได้ดังนี้ ธุรกิจการเกษตร 3 บริษัท ธนาคาร 1 บริษัท ธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ 3 บริษัท ธุรกิจวัสดุก่อสร้างและตกแต่ง 1 บริษัท ธุรกิจพาณิชย์ 2 บริษัท ธุรกิจอุปกรณ์ไฟฟ้าและคอมพิวเตอร์ 4 บริษัท ธุรกิจประกันภัย 1 บริษัท ธุรกิจโรงแรมและบริการท่องเที่ยว 2 บริษัท ธุรกิจบรรจภัณฑ์ 4 บริษัท ธุรกิจการพิมพ์และสิ่งพิมพ์ 1 บริษัท ธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ 2 บริษัท ธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม 2 บริษัท ธุรกิจยานพาหนะและอุปกรณ์ 1 บริษัท (ดูรายละเอียดจากตารางภาคผนวก 1)

การเข้าครอบงำกิจการอาจนำมาซึ่งประโยชน์ในด้านการระดมทุน และประสิทธิภาพการดำเนินงานของธุรกิจอันเป็นประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมนั้น ๆ ในขณะที่เดียวกันการเข้าครอบงำกิจการก็อาจจะนำไปสู่ความเสียหายได้ถ้าหากผู้เข้าครอบงำกิจการขาดความชำนาญในการบริหารธุรกิจประเภทอื่น ๆ หรือการเข้าครอบงำกิจการมิได้กระทำไปเพื่อมุ่งหวังจะเป็นเจ้าของโดยแท้จริง

ในขณะที่แนวโน้มการครอบงำกิจการในประเทศไทยมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการครอบงำกิจการยังมีจำกัด การศึกษาที่มุ่งที่จะทำความเข้าใจถึงปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจเพื่อเข้าครอบงำกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และลักษณะกิจการที่เป็นเป้าหมายของการถูกครอบงำกิจการว่ามีลักษณะอย่างไร ตลอดจนศึกษาผลกระทบของการครอบงำกิจการว่ากระทบต่อกิจการและราคาหุ้นว่าในทิศทางใด เพื่อนำไปสู่แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินนโยบายและการใช้มาตรการที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาตลาดหลักทรัพย์ให้กลายเป็นตลาดทุนที่สามารถเติบโตได้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด และช่วยให้ผู้ลงทุนมีความเข้าใจในการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ถูกครอบงำกิจการมาก

ยิ่งขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเพื่อเข้าครอบงำกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาลักษณะกิจการที่เป็นเป้าหมายของการถูกครอบงำกิจการ

1.2.3 เพื่อศึกษาถึงผลของการครอบงำกิจการที่เกิดขึ้นจริง

1.2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาหุ้นกับการครอบงำกิจการ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.3.1 เพื่อให้เจ้าของกิจการได้มีการเตรียมการป้องกันการครอบงำกิจการถ้าเจ้าของกิจการไม่ต้องการให้ถูกครอบงำกิจการ

1.3.2 เพื่อเป็นประโยชน์หรือเป็นตัวอย่างสำหรับผู้ครอบงำกิจการ โดยแท้จริงว่าหลังจากครอบงำกิจการแล้ว มีกรณีใดบ้างที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ

1.3.3 เพื่อเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาใช้ประกอบในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ต่าง ๆ ที่มีการครอบงำกิจการ

1.3.4 เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้วางนโยบายในการออกกฎเกี่ยวกับการครอบงำกิจการ

1.4 ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษานี้จะพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเพื่อเข้าครอบงำกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และลักษณะกิจการที่เป็นเป้าหมายของการถูกครอบงำกิจการว่ามีลักษณะอย่างไร ตลอดจนศึกษาผลกระทบของการครอบงำกิจการว่าผลกระทบต่อกิจการและราคาหุ้นเป็นไปในทิศทางใด โดยการศึกษาวิจัยนี้เลือกทำการศึกษาเฉพาะหลักทรัพย์ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ที่ถูกครอบงำกิจการในช่วงปี พ.ศ. 2534-2535 ทั้งนี้เนื่องจากเป็นช่วงระยะแรกของการเกิดการครอบงำกิจการ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกใช้กรณีศึกษา 10 บริษัทดังนี้คือ บริษัทภูเก็ตออร์ทอลิมปิก จำกัด บริษัทสามชัย จำกัด บริษัทฟิลาเท็กซ์ จำกัด บริษัทไทยบรรจุกัมภ์และการพิมพ์ จำกัด บริษัทอุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด บริษัทไทยอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรม จำกัด บริษัทเอสโซ่ซีเอ็ทเต็ด ปาล์มออยล์ จำกัด

บริษัทไทยสรรพรับเบอร์ จำกัด บริษัทไวก์กรุป จำกัด และบริษัทหลักทรัพย์เอกเอเชีย จำกัด (ดูรายละเอียดจากตารางภาคผนวก 2) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะเกิดการครอบงำกิจการเกิดขึ้นอย่างมากมา ก็ตาม ยิ่งกว่านั้นยังมีข้อจำกัดในเรื่องข้อมูลอีกด้วย จึงต้องจำกัดเวลาและเลือกกรณีศึกษา 10 บริษัทดังกล่าว

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ตลาดแรกหรือตลาดหลักทรัพย์ออกใหม่ (primary or new issued market)¹ เป็นแหล่งกลางที่มีการเสนอขายหลักทรัพย์ที่ออกใหม่แก่ผู้ลงทุน เมื่อธุรกิจต้องการขยายทุนเพิ่มกิจการต่างๆ โดยทั่วไปอาจทำได้โดยการเสนอขายหุ้นเพิ่มทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม (right issue) และสำหรับกิจการที่เป็นบริษัทมหาชน จำกัด และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือที่อยู่ในระหว่างขอให้ตลาดหลักทรัพย์รับเป็นบริษัทจดทะเบียนจะสามารถเสนอขายหุ้นให้แก่ประชาชนทั่วไป (public offering) ได้ นับเป็นการระดมเงินออมจากประชาชนเพื่อนำไปใช้ในธุรกิจอย่างแท้จริง การเสนอขายหลักทรัพย์อาจกระทำโดยบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์นั่นเองโดยตรง หรืออาจจะขายผ่านสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่ประกันการขาย (underwriter) ก็ได้ หรืออาจเป็นการทำของธุรกิจจัดการลงทุนก็ได้ ราคาที่เสนอขายอาจสูงกว่ามูลค่าที่ตราไว้ก็ได้หากมีกำหนดไว้ในหนังสือบริคณห์สนธิ (แต่กฎหมายไม่อนุญาตให้ออกหลักทรัพย์ใหม่ในราคาต่ำกว่ามูลค่าที่ตราไว้)

1.5.2 ตลาดรอง (secondary market or trading market)² เป็นแหล่งที่มีการติดต่อซื้อขายหลักทรัพย์ซึ่งเคยผ่านการซื้อขายในตลาดแรกแล้ว ตลาดรองไม่มีผลโดยตรงต่อการระดมเงินออมจากประชาชน แต่จะเป็นการตลาดที่สนับสนุนตลาดแรกและให้ความมั่นใจแก่ผู้ซื้อในตลาดแรกว่าเขาจะขายหลักทรัพย์นั้นได้เมื่อต้องการเงินสด

1.5.3 การครอบงำกิจการ (takeover)³ เป็นการเข้าไปฉวยโอกาสและอาศัยโอกาสซื้อเพื่อครอบงำกิจการของผู้อื่นซึ่งดำเนินการอยู่แล้ว อาจใช้วิธีการเข้าไปติดต่อกับผู้ถือหุ้นรายต่าง ๆ เพื่อให้มีจำนวนเพียงพอที่จะกุมเสียงในบริษัทที่ประสงค์จะเข้าไปควบคุมกิจการนั้น หรืออาจเข้าไปซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ด้วยการไล่เก็บหุ้นให้ได้จำนวนมากเพียงพอที่จะเข้าไปบริหาร หรืออาจใช้วิธีประกาศเชิญชวนตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือมีจดหมาย ไปถึงผู้ถือหุ้นเป็นรายตัว เพื่อขอซื้อหุ้นจนมีจำนวนมากเพียงพอที่จะสามารถ

¹ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ตลาดหุ้นในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ที.พี.พรินท์ จำกัด 2536) : 2
2เรื่องเดียวกัน

³ตรีขวัญ นูนนาค เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการ เรื่อง Mergers & Acquisitions ครั้งที่ 32, ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กุมภาพันธ์, 2537

เข้าไปควบคุมการบริหารงาน ในบริษัทที่ถูกซื้อหุ้นนั้นได้ สำหรับการครอบงำกิจการนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การครอบงำกิจการแบบเป็นมิตร (friendly takeover) เป็นการซื้อหุ้นของกิจการหนึ่งในลักษณะที่ผู้บริหารบริษัทที่ถูกซื้อไม่ปฏิเสธและยินยอมต่อการเข้ามาซื้อนั้น พร้อมทั้งแนะนำผู้ถือหุ้นให้ขายหุ้นแก่ผู้เสนอซื้อ

2. การครอบงำกิจการโดยผู้ขายไม่ยินยอม (hostile takeover) เป็นการซื้อหุ้นของกิจการหนึ่งโดยที่ผู้ซื้อไม่ได้รับความเห็นชอบจากฝ่ายบริหารของกิจการนั้น แต่เป็นการซื้อหุ้นจากผู้ถือหุ้นโดยวิธีเสนอราคาที่สูงกว่าราคาตลาดของหุ้นนั้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดการขัดแย้งกับฝ่ายบริหารในที่สุด

1.5.4 การควบกิจการ (merger) คือการที่กิจการหรือบริษัทตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไปรวมเป็นกิจการเดียวกันด้วยด้วยความเห็นชอบของทั้งฝ่ายบริหารและผู้ถือหุ้นทั้งสองฝ่าย และหลังจากการควบกันจะเหลือเพียงกิจการเดียวเท่านั้นเช่น บริษัท ก และบริษัท ข หลังจากตกลงควบกิจการกันแล้วอาจเหลือแต่บริษัท ก หรือบริษัท ข เพียงแห่งเดียว หรือเกิดบริษัทใหม่คือบริษัท ค ก็ได้

1.5.5 การควบกิจการตามแนวนราบ (horizontal merger)⁴ เป็นการรวมกิจการของบริษัท 2 บริษัทที่อยู่ในธุรกิจประเภทเดียวกันซึ่งการรวมกิจการในลักษณะนี้ก็คือการตัดทอนสิ่งซ้ำซ้อนออกไป และเพื่อเสนอสินค้าออกสู่ตลาดให้กว้างขึ้นเพื่อเพิ่มความต้องการในสินค้าและเพิ่มยอดขายในที่สุด

1.5.6 การควบกิจการตามแนวตั้ง (vertical merger)⁵ เป็นการรวมกิจการของบริษัท 2 บริษัทที่มีธุรกิจต่อเนื่องกันทั้งก่อนผลิตภักซ์ของบริษัทหรือหลังผลิตภักซ์ของบริษัทซึ่งการรวมกิจการในลักษณะนี้จะช่วยธุรกิจในเรื่องการควบคุมในด้านการจัดซื้อ

1.5.7 การควบกิจการแบบอิสระ (conglomerate merger)⁶ เป็นการรวมกิจการของบริษัท 2 แห่งที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจที่มีความสัมพันธ์กัน การรวมกิจการในลักษณะนี้ไม่ได้ช่วยก่อให้เกิดการประหยัดในการดำเนินงานแต่ช่วยในเรื่องของการกระจายความเสี่ยง

1.5.8 การซื้อกิจการ (acquisition) คือการเข้าซื้อกิจการอื่นโดยการเข้าซื้อหรือโดยการแลกเปลี่ยนหุ้นหรือสินทรัพย์ของกิจการนั้นและการซื้อกิจการสามารถแบ่งได้ 3 รูปแบบ คือ

1. Acquisition หรือการรวมทุกอย่าง หรือ Merger คือการนำบริษัท 2 บริษัทมารวมกัน

⁴Bugene F. Brigham, *Fundamental of Financial Management*. (The Dryden Press, a division of Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1989), p. 567

⁵Ibid.

⁶Ibid.

โดยรวมสินทรัพย์หรือหนี้สิน 100 เปอร์เซ็นต์ และผลของการรวมนี้ก็จะทำให้สิ้นสุดการเป็นนิติบุคคลของ บริษัทใดบริษัทหนึ่ง หรือทั้ง 2 บริษัทก็ได้ เช่น บริษัท ก ไปควบกิจการกับ บริษัท ข ทำให้บริษัท ข เสียความเป็นนิติบุคคลไปก็จะทำให้เหลือบริษัท ก เพียงบริษัทเดียว หรืออย่างที 2 เมื่อบริษัท ก ไปควบ กับบริษัท ข แล้วกลายเป็นบริษัท ค ขึ้นมา แต่ที่สำคัญการเข้าไปควบกิจการดังกล่าว จะต้องเป็นการเห็น ด้วยจากเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารเดิม

2. Acquisition of Asset หมายถึง การเข้าไปซื้อทรัพย์สินแต่เพียงอย่างเดียวไม่ได้รวม หนี้สินเข้าไปด้วย และเป็นการซื้อโดยการยินยอมของฝ่ายบริหารหรือเจ้าของกิจการเดิม

3. Acquisition of Stock หมายถึง การเข้าไปซื้อหุ้นให้เพียงพอที่จะเข้าไปบริหารกิจการ เท่านั้น ซึ่งมีวิธีการทำ 3 วิธีดังนี้

3.1 Tender Offer เป็นการที่บริษัทที่เป็นผู้ซื้อได้เสนอเงื่อนไขให้กับผู้ถือหุ้นในบริษัท เป้าหมาย โดยเสนอราคาที่ต้องการจะซื้อ จำนวนหุ้นที่จะซื้อ ภายในกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ ซึ่งวิธี การนี้อาจกระทำโดยการส่งจดหมายไปยังผู้ถือหุ้นต่าง ๆ หรืออาจประกาศทางหน้าหนังสือพิมพ์ก็ได้

3.2 Open Market Purchase หมายถึง การเข้าไปซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ด้วยการ ไล่เก็บหุ้นให้ได้จำนวนเพียงพอที่จะเข้าไปบริหารกิจการได้

3.3 Negotiated Board Lot หมายถึง การเข้าไปติดต่อกับผู้ถือหุ้นรายต่างๆ เมื่อได้จํา นวนเพียงพอที่จะคุมเสียงในการบริหารก็เข้าไปครอบงำกิจการเลย

1.5.9 สินทรัพย์หมุนเวียน (current assets)⁷ คือสินทรัพย์ที่มีไว้เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะขายสินทรัพย์นั้นต่อไป หรือเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ในเวลารวดเร็ว (ปกติภายใน 1 ปี) ตัวอย่าง สินทรัพย์หมุนเวียนได้แก่ เงินสด หลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้และตัว เงินรับ สินค้าคงเหลือ และค่าใช้จ่ายล่วงหน้าต่าง ๆ

1.5.10 หนี้สินหมุนเวียน (current liabilities)⁸ คือหนี้สินของกิจการที่มีความผูกพันให้กิจการต้อง ชำระภายในระยะเวลาสั้น (ปกติภายใน 1 ปี) ตัวอย่างหนี้สินหมุนเวียนได้แก่ เจ้าหนี้การค้า ตัวแลกเงินจ่าย ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เงินกู้ธนาคาร

1.5.11 ราคาปิด (close price) คือ ราคาซื้อขายครั้งสุดท้ายของหลักทรัพย์ i ในวันหนึ่ง ๆ

1.5.12 มูลค่าที่ตราไว้ (par value) คือ จำนวนเงินที่พิมพ์ไว้ในใบหุ้นหรือคินทุนตามกฎหมายต่อ

⁷สุกิจณี ศรีแก้ว. การวิเคราะห์หุ้นกลุ่มธนาคารและกลุ่มเงินทุนหลักทรัพย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2535

⁸เรื่องเดียวกัน

หุ้น i หุ้นของบริษัทและบริษัทต้องได้รับการชำระเงินจำนวนนี้จากผู้ซื้อหุ้น เพื่อให้หุ้นนั้นเป็นหุ้นที่ชำระเงินครบบัญชีทุนของบริษัท

1.5.13 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นสามัญ = ราคาซื้อขายหุ้น i - มูลค่าที่ตราไว้ของหุ้น i

1.5.14 กำไรสุทธิที่เป็นของหุ้นสามัญ = กำไรสุทธิ - เงินปันผลงวดปัจจุบันของหุ้นบุริมสิทธิ

1.5.15 บริษัทจดทะเบียน คือ บริษัทที่จดทะเบียนหลักทรัพย์ของตนเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.5.16 บริษัทรับอนุญาต คือ บริษัทที่หลักทรัพย์ของตนได้รับอนุญาตจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยให้เป็นหลักทรัพย์รับอนุญาต

1.5.17 ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุน (warrant)⁹ คือตราสารชนิดหนึ่งที่ระบุให้สิทธิแก่ผู้ถือในการจองซื้อหุ้นใหม่ของบริษัทผู้ออกใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนนั้น ทั้งนี้ภายในกำหนดเวลาในอัตราส่วนและในราคาที่กำหนดระบุไว้ในใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนดังกล่าว จากนิยามนี้จะเห็นว่าใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนนั้น ทั้งนี้ภายในกำหนดเวลาในอัตราส่วนและในราคาที่กำหนดระบุไว้ในใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนดังกล่าว จากนิยามนี้จะเห็นว่าใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุน ก็คือสิทธิในการจองซื้อหุ้นใหม่ (right) แต่ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนมักจะมีช่วงเวลาให้สิทธิยาว 3 - 5 ปี

ชนิดของใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุน โดยทั่วไปจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1. Naked Warrant เป็นใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนที่ออกมาโดดๆ เหมือนกับการที่บริษัทต่างๆ ในประเทศไทยให้สิทธิผู้ถือหุ้นเพิ่มทุนใหม่ได้ (right)

2. Warrant Attached to Other Instrument เป็นใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนชนิดนี้อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท

2.1 Non-Detachable Warrant เป็นใบสำคัญแสดงสิทธิที่ไม่อาจแยกออกจากตราสารหลักที่ใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนนั้นผูกติดอยู่ การซื้อขายใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุนชนิดนี้จะต้องทำการซื้อขายไปพร้อมกับหลักทรัพย์ที่ผูกติดอยู่

2.2 Detachable Warrant เป็นใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นทุน ที่สามารถนำไปซื้อขายแยกต่างหากจากตราสารหลักที่ผูกติดอยู่ไว้ หรืออาจจะขายออกไปทั้ง 2 ประเภท หรืออาจจะลง

⁹ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, ตลาดหุ้นในประเทศไทย, หน้า 81 -82

ทุนซื้อเฉพาะใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มเข้ามาอีกก็ได้ จะเห็นได้ว่าใบสำคัญแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นชนิดนี้ ช่วยให้ผู้ลงทุนมีความคล่องตัวและมีความสะดวกในการบริหารการลงทุนของตนได้ดีกว่าชนิด Non-Detachable Warrant นอกจากนั้น Detachable Warrant ยังมีสภาพคล่องในการซื้อขายสูงกว่าอีกด้วย

1.5.18 การซื้อด้วยเงินกู้ (leveraged buyout) คือ การซื้อกิจการหรือบริษัทหนึ่งด้วยเงินกู้โดยผู้ซื้อใช้ทรัพย์สินของบริษัทเป้าหมายเป็นหลักประกันในการกู้ยืม ซึ่งนอกจากจะเป็นการเพิ่มอัตราผลตอบแทนแล้วยังได้รับประโยชน์ทางด้านภาษีอีกด้วย เนื่องจากตามประมวลกฎหมายรัษฎากรนั้นธุรกิจสามารถนำดอกเบี้ยจากการกู้ยืมมาเป็นตัวหักรายได้ก่อนภาษีได้ แต่เงินที่จ่ายปันผลนั้นต้องเสียภาษี

1.5.19 เงินปันผล (dividend) คือส่วนหนึ่งของ "กำไรสุทธิ" ซึ่งบริษัทได้แบ่งมาจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นสามัญและหุ้นบุริมสิทธิของบริษัทนั้นๆ ทั้งนี้อัตราการจ่ายเงินปันผลจะมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับกำไรสุทธิของบริษัท ฐานะการเงินของบริษัทและนโยบายของคณะกรรมการของบริษัทนั้น โดยปกติบริษัทต่างๆ เมื่อดำเนินงานครบรอบ 1 ปี และได้จัดทำบัญชีสรุปผลการดำเนินงาน ถ้ามีกำไรสุทธิมากเพียงพอบริษัทก็จะประกาศจ่ายเงินปันผล แต่บางบริษัทก็อาจจะมึนโยบายจ่ายเงินปันผลจากผลการดำเนินงานระหว่างปีก็ได้เรียกว่า "เงินปันผลระหว่างกาล"

1.5.20 ป้ายแขวนต่าง ๆ

1.5.20.1 เครื่องหมาย NP (notice pending) เป็นเครื่องหมายที่ตลาดหลักทรัพย์ติดไว้บนกระดานซื้อขายหุ้น เพื่อให้ผู้ลงทุนได้ทราบว่าตลาดหลักทรัพย์อยู่ในระหว่างรอการรายงานข้อมูลจากบริษัทนั้น โดยตลาดหลักทรัพย์จะทำการสอบถามไปยังบริษัทเกี่ยวกับรายงานหรือข้อมูลหรือข่าวสารใดที่ยังไม่ชัดเจนเกี่ยวกับบริษัทนั้น ซึ่งตลาดหลักทรัพย์เห็นว่าอาจมีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อ หรือขายหุ้นของผู้ลงทุนในบริษัทนั้น ๆ จึงได้ติดเครื่องหมาย NP ไว้

1.5.20.2 เครื่องหมาย NR (notice received) เป็นเครื่องหมายที่ติดแทนที่เครื่องหมาย NP เพื่อให้ทราบว่าตลาดหลักทรัพย์ได้รับรายงานข้อมูลหรือข่าวสารจากบริษัทตามที่ตลาดหลักทรัพย์ได้สอบถามไปและได้แจ้งข้อมูลหรือข่าวสารนี้ให้ผู้ลงทุนทราบแล้ว จึงขึ้นเครื่องหมาย NR ไว้ให้ผู้ลงทุนได้ทราบ

1.5.20.3 เครื่องหมาย DS (designated securities) เป็นเครื่องหมายที่ตลาดหลักทรัพย์ติดไว้บนกระดานซื้อขายหลักทรัพย์ เพื่อให้ผู้ลงทุนใช้ความระมัดระวังในการซื้อขายหลักทรัพย์และป้องกัน

ความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับผู้ลงทุน ดังนั้นหากหลักทรัพย์ใดบนกระดานซื้อขายหลักทรัพย์ถูกขึ้นเครื่องหมาย DS ผู้ลงทุนจะต้องซื้อหลักทรัพย์นั้นๆ ด้วยเงินสดและชำระค่าหลักทรัพย์นั้นทันทีเช่นเดียวกับผู้ขายหลักทรัพย์จะต้องนำส่งมอบหลักทรัพย์นั้นๆ ในทันทีเช่นกัน โดยตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้สมาชิกต้องรายงานการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบแบบที่กำหนดภายในเที่ยงวันของวันทำการถัดไป

1.5.20.4 เครื่องหมาย SP (suspend) การพักการซื้อขายหุ้น

ตลาดหลักทรัพย์อาจพิจารณาสั่งห้ามการซื้อขายหุ้นของบริษัทเป็นการชั่วคราวเมื่อเห็นว่า

1. บริษัทนั้นฝ่าฝืนละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับของตลาดหลักทรัพย์
2. มีข่าวสารหรือข้อมูลซึ่งเกี่ยวกับฐานะทางการเงินหรือผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่ง

มีผลกระทบหรืออาจมีผลกระทบกระเทือนต่อการเปลี่ยนราคาอย่างรุนแรงและข่าวสารนั้นยังไม่ปรากฏแน่ชัด หรืออยู่ระหว่างที่ตลาดหลักทรัพย์กำลังสอบถามข้อเท็จจริงและยังไม่ได้รับรายงาน หรือรายงานนั้นไม่ครบถ้วนหรือชัดเจนเพียงพอ

1.5.20.5 เครื่องหมาย XD XR XA และ XI

ตลาดหลักทรัพย์จะทำการขึ้นเครื่องหมาย XD XR XA และ XI ก่อนวันประกาศปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นล่วงหน้า 3 วันทำการ ในช่วงระยะเวลาที่ตลาดหลักทรัพย์ได้ขึ้นเครื่องหมายดังกล่าวที่กระดานซื้อขายหุ้นบริษัทใด หมายความว่าผู้ถือหุ้นของบริษัทนั้นจะไม่ได้รับเงินปันผล ดอกเบี้ย หรือสิทธิซื้อหุ้นใหม่จากบริษัทดังนี้

XD-(EX-DIVIDEND)	ผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผลที่จ่ายในงวดนั้น
XR-(EX-RIGHT)	ผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิซื้อหุ้นใหม่จากการเพิ่มทุนครั้งนั้น
XI-(EX-INTEREST)	ผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิได้รับดอกเบี้ยที่จ่ายในงวดนั้น ๆ
XA-(EX-ALL)	ผู้ถือหุ้น ไม่มีสิทธิได้รับเงินปันผล ดอกเบี้ยและสิทธิซื้อหุ้นใหม่ที่ประกาศจ่ายแก่ผู้ถือหุ้นในครั้งนั้น